

Geen verbetering in energiearmoede, ondanks daling energiefactuur

Ruim één op de vijf Belgische gezinnen leeft in energiearmoede, een percentage dat al enkele jaren stabiel blijft, zo blijkt uit de jaarlijkse Barometer Energiearmoede. En dit ondanks een daling van de stookolie- en aardgasprijzen van 2014 tot de eerste helft van 2016. Vooral veel alleenstaanden en zeker eenoudergezinnen worstelen met de energiefacturen. Opvallend ook: mensen die met energiearmoede kampen, geven veel vaker aan in slechte of zeer slechte gezondheid te verkeren.

Een weekje ‘winterprik’ doet ons beseffen hoe fijn het is in een warm huis binnen te komen. Voor wie met energiearmoede kampt, waren het extra moeilijke dagen, bevreesd voor een nóg hogere rekening. Zij besteden altijd al een veel groter deel van hun middelen aan energie dan andere gezinnen, of ze draaien hun verbruik noodgedwongen al erg terug om de rekening zoveel mogelijk te beperken. De Barometer Energiearmoede, op vraag van de Koning Boudewijnstichting uitgevoerd door teams van de Universiteit Antwerpen (OASeS) en de ULB (CEESE), volgt jaarlijks op hoe groot deze groep is. Het verheugt ons dat deze Belgische barometer inmiddels de inspiratie vormt voor gelijkaardig onderzoek op Europees niveau dat in de nabije toekomst zal starten.

Drie vormen

In 2016 had 14,5 procent van de gezinnen te maken met **gemeten energiearmoede**, wat betekent dat hun energiefactuur 11,8 procent of meer van hun beschikbaar inkomen (na aftrek van woonkosten, d.i. hoofdzakelijk huur of afbetaling van hypotheek en onroerende voorheffing) opslokt – dubbel zoveel als bij het doorsnee gezin, waar dat op 5,9 procent ligt.

Daarnaast is er in 3,8 procent van de gezinnen **verborgen energiearmoede**: zij beknibben zodanig op hun verbruik (o.a. minder verwarmen) dat ze minder dan de helft verbruiken dan wat even grote gezinnen in vergelijkbare woningen verbruiken. Dit cijfer houdt al rekening met een klein percentage van mensen die hun verbruik extra laag houden doordat ze hebben geïnvesteerd in een zeer energiezuinige woning.

En tot slot is er de **subjectieve energiearmoede**: 4,9 procent van de gezinnen verklaart onvoldoende financiële middelen te hebben om de woning te verwarmen. Subjectief, maar zeker niet uit het oog te verliezen: wellicht zijn hierbij gezinnen die bij een kleine bijkomende tegenslag in de andere vormen van energiearmoede belanden.

Rekening houdend met kleine overlappingsen, werd in 2016 **in totaal 21,2 procent van de gezinnen potentieel getroffen door minstens één van de drie vormen van energiearmoede**.

Slechte gezondheid

Voor het eerst gingen de onderzoekers ook na in welke mate energiearmoede samengaat met gezondheidsproblemen. Het is niet eenvoudig te achterhalen of een slechte gezondheid aanleiding geeft tot energiearmoede, of omgekeerd. Wel is duidelijk dat de groepen die met energiearmoede kampen, veel meer aangeven met gezondheidsproblemen te sukkelan. Van de totale bevolking verklaart 8,8 procent in slechte of zeer slechte gezondheid te zijn, bij mensen in gemeten energiearmoede is dit liefst 19,4 procent.

Energieprijzen

De energiearmoede evolueert sinds 2009 nauwelijks, hoewel vooral van 2014 tot en met de eerste helft van 2016 de prijzen voor aardgas en stookolie duidelijk daalden. Zelfs nadat de prijzen weer licht waren gaan stijgen, lagen ze eind 2016 lager dan in 2013/2014. Daarentegen steeg, vooral in Vlaanderen, de elektriciteitsfactuur in 2015-2016; elektriciteit staat echter gemiddeld voor 30 procent van het totale energieverbruik. Al bij al is de mediane energiefactuur sedert 2009 met ongeveer 12 procent gedaald. De woonkosten daarentegen namen toe, wat het effect van de iets lagere energiefactuur teniet doet. Een lichtpuntje is dat voor velen de ‘diepte’ van de energiearmoede is gedaald: het aandeel in hun budget of hun minderverbruik wijkt wat minder sterk af van wat als ‘normaal’ wordt gezien.

Alleenstaanden en eenoudergezinnen

De Barometer Energiearmoede geeft bijkomende inzichten in verschillen per regio en per type gezin. Enkele opvallende vaststellingen:

De energiearmoede is merkkelijk groter in Wallonië. Daar leeft bijvoorbeeld 20,4 procent van de gezinnen in gemeten energiearmoede, tegen 11,4 procent in Vlaanderen en 13,4 procent in Brussel. Dit kan onder meer worden verklaard door de inkomensniveaus, maar ook door de grootte en kwaliteit van de woningen (appartementen in Brussel versus losstaande woningen in Wallonië).

De energiearmoede treft vooral alleenstaanden (vooral vrouwelijke alleenstaanden) en eenoudergezinnen. Waar ‘slechts’ 4,7 procent van de koppels leeft in gemeten energiearmoede, is dat bij alleenstaanden 28 procent en bij eenoudergezinnen 18,6 procent.

Het **Platform tegen Energiearmoede**, waarin een zeer brede groep van stakeholders rond de tafel zit en dat wordt beheerd door de Koning Boudewijnstichting, kwam recentelijk tot concrete aanbevelingen om de strijd tegen deze vorm van armoede aan te gaan. U vindt de aanbevelingen voor de vereenvoudiging van de energiefactuur enerzijds en voor extra inspanningen voor de renovatie van sociale woningen anderzijds, op onze website www.kbs-frb.be, evenals persberichten ter presentatie ervan.

In bijlage bij dit persbericht vindt u eveneens de Barometer Energiearmoede met alle details, en grafieken die de resultaten van het onderzoek illustreren. De barometer steunt op de Belgische databank van de EU-SILC-enquête over de levensomstandigheden van huishoudens. Deze enquête wordt jaarlijks uitgevoerd bij een steekproef van ongeveer 6.000 gezinnen en bevat vrij gedetailleerde informatie over de energiekosten. De grenswaarden die aangeven wat ‘normaal’ is, worden jaarlijks herberekend zodat rekening kan worden gehouden met o.a. de evolutie van de energieprijzen, van de inkomens, van de weersomstandigheden.

Contact

Koning Boudewijnstichting

Perscontact:

racquet.e@kbs-frb.be

02-549 02 56

0477-77 88 02